

وقتی مجلس ابزار نظارتی خود را کنار می گذارد؛

حمایت یاقب نشینی!

سررویس سیاسی – پس از ماه‌ها طرح و پیگیری استیضاح چند وزیر کلیدی، مجلس شورای اسلامی در نهایت اعلام کرد که این استیضاح‌ها از دستور کار خارج شده‌اند؛ تصمیمی که به گفته برخی نمایندگان، در راستای «حمایت از دولت» اتخاذ شده است. اما این پرسش جدی مطرح است که آیا کنار گذاشتن استیضاح، واقعاً مصداق حمایت از دولت است یا عقب‌نشینی از وظیفه نظارتی مجلس؟

در ماه‌های گذشته، وزرای تعاون، کار و رفاه اجتماعی، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی، نیرو و برخی دیگر از اعضای کابینه، به دلیل عملکرد ضعیف و نارضایتی‌های گسترده در حوزه‌های تحت مدیریت خود، در معرض استیضاح قرار داشتند. مشکلات معیشتی، ناکارآمدی در سیاست‌گذاری، ضعف در اجرا و بی‌توجهی به تذکرات نمایندگان از جمله محورهای اصلی این استیضاح‌ها بود.

احمد مبادری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با انتقادهایی در حوزه اشتغال، وضعیت صندوق‌های بازنشستگی و عدم تحقق وعده‌های حمایتی مواجه بود. وزرات راه و شهرسازی نیز به دلیل بحران مسکن، کندی پروژه‌های عمرانی و ناتوانی در کنترل بازار اجاره، بارها مورد سؤال و تذکر قرار گرفت.

در وزارت جهاد کشاورزی، نابسامانی در تأمین نهاده‌های دامی، افزایش هزینه تولید، بی‌ثباتی بازار محصولات کشاورزی و فشار مضاعف بر تولیدکنندگان، از جمله مواردی که باعث استیضاح و اداسانی که منتهیما با سفره مردم در ارتباط است. وزارت نیرو نیز به دلیل مدیریت نادرست منابع آب، قطعی‌های برق، و نبود برنامه شفاف برای تأمین پایدار انرژی، با انتقادهای جدی نمایندگان روبرو شد؛ انتقادهایی که بارها در صحن علنی مجلس مطرح شد اما به اصلاح ملموس منجر نشد.

با وجود راه و شهرسازی نیز به دلیل بحران مسکن، کندی پروژه‌های عمرانی و ناتوانی در کنترل بازار اجاره، بارها مورد سؤال و تذکر قرار گرفت. استیضاح، در نهایت اعلام شد که این موارد از دستور کار مجلس خارج شده‌اند؛ تصمیمی که به صراحت، دلیل آن «حمایت از دولت، عنوان شد.

اینجاست که مفهوم حمایت از دولت نیازمند بازتعریف جدی است. حمایت از دولت به معنای نادیده گرفتن ضعف‌ها و چشم‌پوشی از ناکارآمدی‌ها نیست، بلکه به معنای کمک به اصلاح مسیر و واداشتن مدیران اجرایی به پاسخگویی است.

مجلس طبق قانون اساسی، ابزارهای نظارتی متعددی در اختیار دارد و استیضاح یکی از مهم‌ترین آن‌هاست. کنار گذاشتن این ابزار، آن‌هم در شرایطی که مشکلات جاریاست، نه تنها حمایت محسوب نمی‌شود، بلکه می‌تواند نشانه تضعیف نقش نظارتی مجلس تلقی شود.

تذکرات مکرر نمایندگان به وزرای یادشده نشان می‌دهد که اشکالات عملکردی همچنان ادامه دارد. وقتی این تذکرات بدون نتیجه باقی می‌ماند، انتظار طبیعی این است که مجلس از گام بعدی نظارتی یعنی استیضاح استفاده کند.

در حوزه یارانه‌ها، سیاست‌های حمایتی دولت هنوز نتوانسته فشار اقتصادی را از دوش کارکنان ضعیف بردارد. توزیع نامتوازن یارانه‌ها، حذف و اضافه‌های پراپام و اثرگذاری محدود آن‌ها بر معیشت مردم، از جمله چالش‌های جدی است که پاسخ روشنی برای آن‌ها ارائه نشده است.

گرانی‌های افسارگسیخته و تورم بالا نیز از مهم‌ترین دغدغه‌های جامعه است؛ مسائلی که بخش قابل توجهی از آن به ضعف مدیریت و تصمیم‌گیری در دستگاه‌های اجرایی بازمی‌گردد و نمی‌توان با تعارف و ممانعت از کنار آن عبور کرد. استیضاح، بر خلاف برخی برداشتهای اقدامی سیاسی یا تخریبی نیست؛ بلکه ابزاری قانونی برای اصلاح امور و افزایش کارآمدی دولت است. دولتی که از نظارت فرار کند در نهایت از اصلاح نیز باز می‌ماند.

این نگرانی وجود دارد که خروج استیضاح‌ها از دستور کار، این پیام را به وزرا منتقل کند که هزینه‌ای برای عملکرد ضعیف وجود ندارد؛ پیامی که در نهایت به ضرر دولت و مردم تمام خواهد شد.

مجلس اگر واقعاً قصد حمایت از دولت را دارد، باید با نظارت جدی، مطالبه‌گری مستمر و الزام وزرا به اصلاح عملکرد، مسیر اداره کشور را هموار کند. نه اینکه از ابزارهای قانونی خود صرف‌نظر کند.

حمایت واقعی از دولت، حمایت از مردم است؛ مردمی که زیر بار گرانی، تورم و ناکارآمدی مدیریتی قرار دارند و از مجلس انتظار ایستادگی و شفافیت دارند. در نهایت، مجلس باید میان تعامل سازنده با دولت و حفظ جایگاه نظارتی خود تعادل برقرار کند. کنار گذاشتن استیضاح بدون رفع مشکلات، نه حمایت از دولت است و نه پاسخ به مطالبات مردم، بلکه عقب‌نشینی از مسئولیتی است که قانون و افکار عمومی بر دوش نمایندگان گذاشته است.

عضو کمیسیون امنیت ملی:

تعامل قوا از سطح شعار فراتر برود

سررویس سیاسی – عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با تأکید بر اهمیت تعامل قوا در حل مشکلات کشور، گفت: باید تعامل قوا از سطح شعار فراتر رفته و به اقدامات عملی و ملموس تبدیل شود. یعقوب رحمانیان، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، در جلسه‌ای با حضور اعضای کمیسیون، گفت: «تعامل قوا نقش بسیار مهمی در حل مشکلات کشور دارد اما به شرط اینکه از سطح شعار فراتر رفته و به اقدامات عملی و ملموس تبدیل شود؛ اقداماتی که مردم اثر آن را در زندگی روزمره خود احساس کنند.

وی افزود: مردم باید نتایج تعامل قوا را در بهبود معیشت، افزایش اشتغال جوانان و کاهش تورم ببینند. شخصاً نسبت به اصل هماهنگی و اتحاد میان قوا خوش بین هستم اما متأسفانه امروز مردم نارضی هستند.

نماینده سلباس در مجلس با اشاره به اقدامات قوه قضائیه در مبارزه با فساد، گفت: قوه قضائیه باید گام‌های مؤثر، سازنده و قوی برای مبارزه با فساد بردارد و ی‌با اشاره به نقش مجلس و دولت برای حل مشکلات مردم، گفت: مجلس باید نقش نظارتی خود را بر دولت تقویت کند و دولت نیز تلاش بیشتری برای بهبود وضعیت زندگی و معیشت مردم داشته باشد که در حال حاضر، این اقدامات ضعیف ارزیابی می‌شود و در نتیجه مردم از عملکرد دولت و مجلس نارضی هستند.

رحمانیان در تبیین راهکارهای افزایش انسجام ملی با هدف حل مشکلات مردم، گفت: نخستین و مهم‌ترین راهکار، ایجاد ثبات در بازار ارز و سکه است. تازمانی که نوسانات سکه و ارز کنترل نشود، نمی‌توان انتظار ثبات قیمت‌ها در سایر بخش‌ها را داشت.

وی افزود: وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز باید به‌طور جدی به عوامل تورم‌زا از جمله نوسانات ارز و سکه ورود کند. همچنین در حوزه قیمت خودرو و مسکن نیز برنامه اساسی و منسجم تدوین شود. بدون یک نگاه جامع و تصمیمات عملی در این حوزه‌ها، کاهش نارضایتی مردم و ثبات بازار محقق نخواهد شد.

سیاسی

ظریفیان پژوهشگر تاریخ و تحلیلگر سیاسی مطرح کرد:

چرا از گروه‌های مرجع اعتبارزدایی شده‌است!

سررویس سیاسی – پژوهشگر تاریخ و تحلیلگر سیاسی با بیان اینکه وقتی تلاشی برای گفت‌وگو می‌ثر صورت نمی‌گیرد، اعتراض می‌تواند به خشم و سپس خشونت تبدیل شود، تصریح کرد: برخی تحلیلگران از تعبیر «اعتراض هیبریدی» یا «ترکیبی» برای اعتراضات اخیر استفاده می‌کنند؛ اعتراضی که مؤلفه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را به‌طور هم‌زمان در خود دارد و از جمله دلایل شکل‌گیری آن عدم هدايت اعتراضات گذشته به سمت حل مسئله است.

دی ماه ۱۴۰۴ ایران شاهد حوادث بسیار ناگواری بود که در شش‌ه‌های هجدهم و نوزدهم، تلخکامی این حوادث به اوج رسید، به گونه‌ای که شاید خاطرات آن تا سال‌ها از اذهان هیچ یک از ایرانیان زوده نشود. البته از مدت‌ها پیش، بویژه پس از جنگ ۱۲ روزه بسیاری از جامعه‌شناسان و تحلیلگران سیاسی نسبت به انباشت مطالبات مردم به‌طور فزاینده‌تر و سرریز کردن آن به شکل خشونت عریان در خیابان‌ها هشدار داده بودند.

با این حال به دلیل برخی مشکلات و بی‌توجهی‌ها شاید این هشدارها نادیده گرفته نشده و یا آن گونه که بایسته بود به آن پرداخته نشد و سرانجام بر اساس آماری که در بیانیه رسمی شورای امنیت کشور آمده است ۳۱۱۷ نفر در حوادث دی ماه جان باختند. هر چند در فرآیند وقوع این رخداد در ناک‌نیزمانند موارد مشابه پیشین دست‌هایی در خارج از کشور تلاش کردند تا اعتراضات به حق مردم را که در آغاز شکلی مسالمت‌آمیز و صنفی داشت و دولت و سایر قوا نیز با آن همراهی و همدلی کرده و برای پیگیری آن قول مساعد دادند، به آشوب بکشند اما غفلت از این نکته که زمینه‌های اعتراضات اخیر اولا صرفاً اقتصادی نبود و ثانياً میراثی از مطالبات گذشته بر آن افزوده شد بود، باعث می‌شود تا تصمیم‌سازان کشور از تحلیل درست چرایی و چگونگی زمینه‌های ظهور و بروز آن غافل بمانند؛ این هم‌چیزی است که رئیس‌جمهور نیز در پیام خود اشاره و بر مسئولیت دولت و حاکمیت در برابر آسیب دیدگان و مأموریت به گروه‌های مختلف برای بررسی عوامل ناآرامی‌ها تأکید کرده است.

در راستای واکاوی علل بروز حوادث تلخ اخیر و راهکارهای پیشگیری از تکرار آن‌ها، با غلام‌حاضر ظریفیان، پژوهشگر تاریخ، تحلیلگر مسائل سیاسی و معاون امور دانشجویی وزارت علوم در دولت اصلاحات گفت و گو کردیم.

آنچه در ادامه می‌آید شرح گفتگو با وی است.

غلام‌حاضر ظریفیان در پاسخ به پرسشی درباره ریشه اعتراضات دی‌ماه دلایل به خشونت کشیده شدن آن گفت: به نظر می‌رسد اعتراضات اخیر را می‌توان به‌عنوان پنجمین موج اعتراضی جامعه ایران در سال‌های اخیر در نظر گرفت. موجی که نسبت به اعتراضات پیشین، از حیث دامنه، ترکیب اجتماعی و تنوع مطالبات، ویژگی‌های متفاوت و پیچیده‌تری دارد. در اعتراضات قبلی، هر کدام دارای یک وجه مشخص‌تر بودند؛ برای مثال، برخی اعتراض‌ها در گذشته عمدتاً مبنای دانشجویی و سیاسی داشتند، سپس به‌تدریج عمومی‌تر شدند.

وی افزود: در مقاطعی نیز اعتراض‌های اقتصادی با تجربه جدیدم از جمله در سال ۸۹ که اگرچه وجود دیگری هم داشتند، اما منطق غالب آن‌ها اقتصادی بود. همچنین اعتراضات با محوریت سبک‌زندگی و مسائل فرهنگی در سال ۱۴۰۱ شکل گرفت که در قالب موضوعاتی مانند ماجرای مهسا، بحث حجاب و سایر مؤلفه‌های فرهنگی بروز پیدا کرد. این موارد نشان می‌دهد که هر موج اعتراضی، گرچه دارای لایه‌های متعدد بوده اما معمولاً یک محور مسلط و قابل تشخیص داشته است. معاون امور دانشجویی وزارت علوم در دولت اصلاحات با بیان اینکه اعتراضات اخیر از الگوی اعتراضات پیشین فاصله گرفته است، اظهار داشت: اگرچه زمینه‌های اقتصادی همچنان نقش

دوشنبه ۶ بهمن ۱۴۰۴، ۶ شعبان ۱۴۴۷، ۲۶ ژانویه ۲۰۲۶، شماره ۴۸۷۵، صفحه ۷

در برخورد با اعتراضات، اظهار داشت: پس از هر موج اعتراضی، دست‌کم در حوزه آموزش عالی و بخش‌های سیاسی جامعه، شاهد گفت‌وگو‌ها و ارزیابی‌های گسترده‌ای بوده‌ام. گروه‌های مرجع، احزاب، سندیکاهای، انجمن‌های علمی، هنرمندان و روزشکاران در رسانه‌ها بسیار سخن گفتند و تحلیل ارائه دادند اما این سخنستان و دیدگاه‌ها به درستی مورد توجه قرار نگرفته است.

به جای حل مسئله به باگانی کردن آن با شیوه‌های قدیمی عادت کرده‌ام

ظریفیان افزود: اما به نظر می‌رسد ما به نوعی عادت کرده‌ایم که به این هشدارها و نظرات یا توجه نکنیم یا توجهی بسیار اندک داشته باشیم. به‌جای حل مسئله به کنار گذاشتن و بایگانی کردن آن با شیوه‌های قدیمی عادت کرده‌ایم. طبیعی است که با چنین رویکردی، نه مسئله را درست می‌فهمیم و نه می‌توانیم آن را به‌درستی حل کنیم و این بحث‌ها پیش‌تر هم مطرح شده است.

من گاهی به شوخی در این گفت‌وگو‌ها به شعر مولوی اشاره می‌کنم که می‌گوید: «صد نامه فرستادم، صد راه نشان دادم، یا راه نمی‌دانی، یا نامه نمی‌خوانی» که گویای این وضعیت است. این فعال‌هاست و دانشگاهی‌ها با تأکید بر ضرورت پرهیز از مرزبندی‌های خودی و غیر خودی در میان دلسوزان کشور تصریح کرد: اگر افرادی با دغدغه ایران، دغدغه ملی، مذهبی و سیاسی – حتی اگر نظرشان کاملاً منطبق با حکمرانی نباشد– سخن می‌گویند، این دلسوزی آنها می‌تواند باعث شود مسئله را شفاف‌تر و حتی دقیق‌تر ببینند. این افراد به دلیل فاصله‌ای که دارند، گاه آزادانه‌تر مسائل را می‌بینند و می‌توانند به حل آن‌ها کمک کنند. اما متأسفانه از این ظرفیت استفاده نشد.

وقتی به فرآیند اعتراض‌ها توجه نمی‌شود اعتراض به خشم و سپس خشونت تبدیل می‌شود

وی افزود: وقتی به فرآیند اعتراض‌ها توجه نمی‌شود و تلاشی برای گفت‌وگو مؤثر برای حل مشکلات صورت نمی‌گیرد، اعتراض می‌تواند به خشم و سپس خشونت تبدیل شود. در این شرایط، ما به نوعی چالش‌هایی که نظام جمهوری اسلامی، به‌ویژه با رژیم اسرائیل دارد – رژیمی که همه ما می‌دانیم به هیچ قاعده‌ای پایبند نیست – طبیعی است که آن‌ها با دقت بیشتری اینباشت اعتراض‌ها را رصد کنند و در بزنگاه‌ها تلاش کنند اعتراضات مسالمت‌آمیز مردم را به سمت خشونت‌های رادیکال، کشته‌سازی و تخریب اموال عمومی سوق دهند.

تحلیل آن‌ها مبتنی بر شناخت دقیق‌تری از اعتراضات است که حل نشده‌اند و در نتیجه به خشم و گاه نفرت، به‌ویژه در میان نسل جوان، همراه شده‌اند.

ظریفیان در پایان تأکید کرد: در چنین فضای، دشمنان که مترصد اجرای نقشه‌ها و توطئه‌های خود هستند تلاش می‌کنند از این اتمسفر ایجادشده برای ضربه زدن به تمامیت ایران و تضعیف جایگاه آن در منطقه استفاده کنند؛ چراکه ایران را مانعی جدی برای تحقق راهبردهای خود در خاورمیانه می‌دانند. به نظر من پارادوکس ماجرا اینجاست که آن‌ها این روزنها را جدی‌تر رصد کردند، تا کسانی که باید در داخل با حساسیت بیشتری به این مسائل توجه می‌کردند و اجازه نمی‌دادند اعتراض به عرصه خشم و نفرت کشیده شده و به ابزاری در دست بیگانگان تبدیل شود.

لزوم تغییر در دست‌فرمان اقتصادی دولت و حاکمیت

بیژن عبدالکریمی – پژوهشگر مسائل سیاسی

و تا روز چهارشنبه، ۱۷ دیماه دستور شلیک به سوی اعتراض‌کنندگان را نداشتند و صرفاً پس از حمله تروریست‌های حرف‌های و تعلیم‌دیده به سوی نیروهای انتظامی و پاسگاه‌ها به منظور خلع سلاح آن‌ها دستور شلیک را صادر کردند. این رویکرد، نشان‌دهنده بی‌توجهی به حقوق شهروندی و آزادی بیان است.

۸. لذا از همه نیروهای اپوزیسیون داخل و خارج کشور، منتقدان و کارشناسان ایرانی رسانه‌های بیگانه خواهانم که شرایط بسیار سخت و پیچیده کشور را در یابند، و با تحلیل‌های مغرضانه یا، لاقلاً، ایدئولوژیک و منجمد شده‌شان آتش یبار معرک‌ای نباشند که نیروهای سازمان سیا، موساد و ام. آی. سیسک برای کشور و مردم کشورمان فراهم‌ساخته‌اند.

۹. از همه نیروهای اجتماعی و از احاد مردم کشورمان می‌خواهم که در این شرایط سخت حامی نیروهای دفاعی، انتظامی، و امنیتی کشور باشند.

۱۰. به دولت و حاکمیت هشدار می‌دهم که بی‌عدالتی، فقر، بیکاری، بی‌ایقی و نومیدی در کشور به دلیل حاکمیت اقلیتی الیگارش و فاسد تا دیگران نیروهای ضدمردمی و ضدملی موجب سواری نکرده، اعتراضات برحق محرومان را به خشم و نفرتی ضدملی و ضدایرانی تبدیل نکنند و از این طریق ایران عزیز تر از جانشان را در خروج از خطرات بی‌شمار کنونی یاری دهند.

جهت دریافت آخرین اخبار و رویدادهای کیش و منطقه به

پایگاه خبری، تحلیلی اقتصاد کیش به نشانی زیر مراجعه نمایید

EGHTESAD-KISH.IR

۴۴۴۲۴۹۶۹
۴۴۴۲۴۹۹۹

پرتیراژترین و با سابقه ترین نشریه جزیره کیش
گسترده ترین شبکه اطلاع رسانی داخلی منطقه آزاد کیش

اقتصاد کیش
روزنامه